

Kochani! Odsyłajcie mi te Karty, gdyż-albowiem, jak się okazuje, to są też moje Karty Pracy i muszę się z nich rozliczyć. Baaardzo proszę ! : *

Muzyka 6abc (20.04.-24.04.):

Temat: Z dziejów muzyki – barok (str.142-145)

1.Od kiedy do kiedy trwała epoka nazywana barokiem?

.....

2.Czym jest polifonia?

.....

.....

3.Jaka znana Ci forma muzyczna jest przykładem utworu polifonicznego?

.....

4.Jaka nowa forma wokalnie-instrumentalna powstała w baroku?

.....

5.Które instrumenty były wtedy najpopularniejsze?

.....

6.Podaj imiona i nazwiska trzech najwybitniejszych muzyków baroku?

.....

.....

7.Czym jest fuga (muzyczna!) ?

.....

8.Które instrumenty należały do ulubionych Jana Sebastiana Bacha?

.....

9.Obejrzyj i wysłuchaj audycji o muzyce baroku

<https://www.youtube.com/watch?v=WJHQ4ujpwf4>

10.Obejrzyj i wysłuchaj typowej dla baroku muzyki instrumentalnej -

Jerzy Fryderyk Haendel „Muzyka sztucznych ogni”

<https://www.youtube.com/watch?v=hOHVK8xdK6c>

Naucz się melodii i zaśpiewaj piosenkę „Zaczynij od Bacha” (str.142-143 w podr.) :

„ Zaczynij od Bacha ”

Gdy musisz wstać,
choć tulisz tak pod głową obłoczek snu
i słów tyle znasz uczonych cicho przez noc,
a tu dzień wstaje już kolorowo – witaj!
Gdy musisz wstać,
bo słońce już zawiesza na szczytach wież
poranny swój szal i rusza cień w długi marsz,
wokół drzew krząta się ptaków rzesza – witaj!

Ref: Zaczynij od Bacha nim słońce po dachach
zeskoczy jak kot po nocy ćmej.
I zaczynij od Bacha,gdy w progu się waha
ktoś, kto winien wejść, a może nie ...?

Gdy musisz wstać,
choć tulisz tak pod głową obłoczek snu
i słów tyle znasz uczonych cicho przez noc,
a tu dzień wstaje już kolorowo – witaj!
Gdy musisz wstać,
bo słońce już zawiesza na szczytach wież
poranny swój szal i rusza cień w długi marsz,
wokół drzew krząta się ptaków rzesza – witaj!

Ref: Zaczynij od Bacha nim słońce po dachach
zeskoczy jak kot po nocy ćmej.
I zaczynij od Bacha,gdy w progu się waha
ktoś, kto winien wejść, a może nie ...?

25. Z dziejów muzyki – barok. Jan Sebastian Bach

Od XVII w. do połowy XVIII stulecia trwała epoka nazywana barokiem. Kompozytorzy tworzyli wówczas kunsztowną i ozdobną muzykę zgodnie z zasadami **polifonii**. Określa się tak wielogłos, w którym każdy głos wykonuje niezależną melodię, współbrzmiającą jednak z pozostałymi melodiami. Przykładem utworu polifonicznego jest kanon, który poznałście w klasie piątej. W baroku powstała także nowa forma wokально-instrumentalna – **opera**. Najpopularniejszymi instrumentami epoki były organy, klawesyn i skrzypce.

Co będziemy dzisiaj robić?

- Zaśpiewamy piosenkę *Zacznij od Bacha*.
- Posłuchamy muzyki Jana Sebastiana Bacha.
- Dowiemy się, co to jest polifonia.
- Poznamy barokowy instrument: klawesyn.

Zaśpiewajmy!

Zacznij od Bacha

muzyka: Zbigniew Wodecki, słowa: Janusz Terakowski

a d7 G
 Gdy mu - sisz wstać, choć ty - le znasz, ucho - nych ci - cho przez noc, a tu dzień, wsta - je już ko - lo -
 Gdy mu - sisz wstać, bo sło - nce już za - wie - sza na szczy - tach wież, ra - my swój szal i ru - sza cień w dłu - gi marsz, wo - kół drzew, krzą - ta się pa - ków
 4 $\frac{c^{(2)}$ $\frac{f^{(2)}$ $\frac{d}{k}$
 słów ty - le znasz, ucho - nych ci - cho przez noc, a tu dzień, wsta - je już ko - lo -
 ra - my swój szal i ru - sza cień w dłu - gi marsz, wo - kół drzew, krzą - ta się pa - ków
 7 E(sus4) | 1. (E) | 2. (E)
 ro - wo - wi - taj!
 rze - sza - wi - taj!
 10 a7 d7 G G7 C(7+)
 Za - cznij od Ba - cha, nim słońce po dachach zeskoczy jak kot po nocy śmieje!
 I zacznij od Bacha, gdy w progu się waha ktoś, kto winien wejść, a może nie...

Gdy musisz wstać,
choć ty - le znasz, ucho - nych ci - cho przez noc,
a tu dzień wstaje już kolorowo – witaj!

Gdy musisz wstać,
bo słońce już zawiesza na szczytach wież,
poranny swój szal i rusza cień w długi marsz,
wokół drzew krząta się ptaków rzesza – witaj!

Zacznij od Bacha, nim słońce po dachach
zeskoczy jak kot po nocy śmieje!
I zacznij od Bacha, gdy w progu się waha
ktoś, kto winien wejść, a może nie... } bis

¹ *Ćmy* – dawniej: matowy, bez polysku, ciemny.

robić?

ę

na

olifonia.

ument.

oczek snu
ho przez noc,
- witaj!

ytach wież
w długi marsz,
w rzesza - witaj!

po dachach
j!
gu się waha
e nie... } bis

ciemny.

14 F d7 E(sus4) (E)
sko - czy jak kot po no - cy cmej. I

18 a7 d7 G G7 C(7+)
za - cznij od Ba - dnu - gdy w pro - gu skę wa - ha - , ktoś,

22 F d7 E(sus4) (E)
kto wi - nien wejść, a mo - że nie - - - - - Tu, du, ru, du - - - - -
wokaliza
a

27 d7 G G7 E
tu, ru, du, daj - - - - - pa, ru, ba, du, du, daj - - - - - tu, ru, du, du, daj - - - - - pa, ru, ba,

30 F d7 E(sus4) (E)
du, du, ru, du - - - - - du, ru, daj - - - - - du, ru, du - - - - - du, ru, du - - - - - witaj!

Scat²:

Tu du ru du
tu, ru, du, daj, pa, ru, ba, du, du, du, daj, } bis
tu, ru, du, du, daj, pa, ru, ba, du, du, du, du, du, }
du, ru, daj, du, ru, du, du, ru, du, du - witaj!

² Scat [czyt.: skat] – wykonywanie linii melodycznej z wykorzystaniem sylab, które nie układają się w słowa.

Postuchajmy...

° Jan Sebastian Bach, *Suita orkiestrowa h-moll*, nr 2, cz. VII *Badinerie* [czyt.: badineri]

? Na jakim instrumencie
zagrano partię solową
utworu?

Zbigniew Wodecki

Za najwybitniejszego przedstawiciela muzyki baroku uważa się Jana Sebastiana Bacha – niemieckiego kompozytora i instrumentalistę żyjącego w latach 1685–1750. Znakomite utwory barokowe pisali również Jerzy Fryderyk Haendel [czyt.: hendel] i Antonio Vivaldi [czyt.: wiwaldi].

Zaśpiewajmy!

Piękna gama

Antoni Chłondowski

Bach był mistrzem organów. Biegle grał także na innych instrumentach, m.in. na klawesynie, skrzypcach i altówce. Ponadto słynął z tego, że znakomicie akompaniował i improwizował. Uważał, że najdoskonalszym rodzajem muzyki jest polifonia. Kompozytor tworzył dzieła wokalno-instrumentalne na głosy solowe, chór i orkiestrę, m.in.: kantaty, pasje, oratoria i msze. Wśród jego licznych utworów instrumentalnych są koncerty, fugi i suity.

Fuga to polifoniczna forma muzyczna, która składa się z co najmniej 2 głosów. Najpierw jeden z nich wykonuje główną melodię utworu zwaną tematem. Następnie pozostałe głosy powtarzają temat i wprowadzają do niego różne modyfikacje. Zjawisko to nosi nazwę imitacji. Wyraz fuga oznacza po włosku „ucieczka”. Nawiązuje on do „uciekania” tematu, który przenosi się z głosu do głosu. Najbardziej rozbudowane fugi mogą mieć nawet 4 odrębne tematy.

Ćwiczenie 1

Zaśpiewajcie kanon za pomocą solmizacji.

Ćwiczenie 2

Wyjaśnijcie, na czym polega polifonia w kanonie *Piękna gama*.

Posłuchajmy...

• Jan Sebastian Bach,
Koncert na dwoje skrzypiec
d-moll, cz. I Allegro

? W jaki sposób instrumenty wykorzystane w utworze prowadzą ze sobą dialog?

pomocą

polega
na gamie.

ch,
ypiec

nenty
rowadzą

Najdoskonalszy kształt artystyczny fuga osiągnęła w twórczości Jana Sebastiana Bacha. Jego ostatnie dzieło, *Sztuka fugi*, zawiera zbiór utworów opartych na jednym temacie, które prezentują różne rodzaje fugi.

Do ulubionych instrumentów Jana Sebastiana Bacha należały klawesyn i organy. Klawesyn przypomina wyglądem niewielki fortepian. Należy jednak do instrumentów strunowych szarpanych. Po naciśnięciu klawisza klawesynu uruchamia się mechanizm zaopatrzonego w piórko, które szarpie struny.

Klawesyn był znany od XVI w. W XVIII stuleciu został zastąpiony przez fortepian. Obecnie tego barokowego instrumentu używa się podczas wykonywania muzyki dawnej.

Postłuchajmy...

- Bizmienię klawesynu

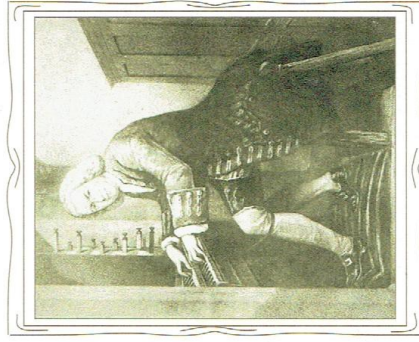
Klawesyn to instrument
strunowy szarpany.

Wnętrze klapy
klawesynu często
ozdabiano
malowidłami.

struny rozpięte
na drewnianej
ramię

dwa manualy,
czyli klawiatury

Jan Sebastian Bach (1685–1750)
uważał organy za najdoskonalszy
instrument.